

реализации интегративного подхода в условиях профильного обучения в единстве инвариантной и вариативной составляющих.

Ключевые слова: учебник; интеграция обучения; межпредметные связи; профильное обучение; старшая школа.

Baranovska O.

A MODERN TEXTBOOK IN THE LIGHT OF INTERSUBJECT INTEGRATION

The article deals with modern approaches to the introduction of intersubject integration in high school. The article is to analyze the didactic possibilities of integration studies in high school in terms of vocational training, proving the suitability of an integrated courses and textbooks for profile school level.

The author addresses the issues of modernization of the modern textbook, in particular its adaptation to the requirements of profile education. The requirements for the integrated textbook, which becomes necessary in connection with implementation of integrated courses in the high profile school, are analyzed. The article analyzes foreign experience, experience of the Soviet and post-Soviet period, as well as the development of Ukrainian didactics on the question of profilization of the Ukrainian school, intersubject integration. Basic definitions of key concepts are given: profile school, integration of learning, intersubjects communication, STEM-learning. Among the mandatory conditions for modernizing high school management considered the following: change the duration of study, choice of school, construction of new learning content, new textbooks and manuals, variety of forms of educational process, training and retraining of teachers, create a strong psychological and vocational guidance support for high school students, intersubjects integration, the implementation of intersubjects connections, forming intersubject competence.

The author introduces didactic conditions for the implementation of an integrative approach in terms of profile education for the unity of the invariant and variables components. This is the creation of a system of interdisciplinary, cross-cutting concepts, the development of intersubject training programs; content integration and fundamental social and human sciences, the creation of integrated courses, textbooks (textbook); Technology content training, the creation of STEM-oriented educational content. It is noted that in Ukraine the first step towards forming of management of high school may be the development of cross-cutting intersubject study programs, intersubject teaching aids, textbooks, technologization (approximation to the real technology training content).

Keywords: textbook; integration of learning; intersubjects relations; profile education; high school.

УДК 37(477):621

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ І МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Г. Л. Бійчук,

кандидат педагогічних наук,

Інститут педагогіки НАПН України

halyna.bijchuk@gmail.com

У статті розглянуто процес організації нового освітнього середовища згідно нормативних вимог «Нової української школи» під час використання інформаційно-

комунікаційних і сучасних мультимедійних технологій навчання. Доведено дидактичну доцільність застосування мультимедійного програмно-педагогічного засобу з української літератури в старшій школі з використання мультимедійних сценаріїв уроків у 10 класі на основі компетентнісного підходу. Запропоновано методика впровадження електронного конструктора уроків із його програмним мультимедійним супроводом, систему методів, прийомів і видів навчальної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних і мультимедійних технологій навчання у процесі вивчення української літератури на засадах компетентнісного підходу.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології; мультимедійні технології; програмно-педагогічний засіб; електронний конструктор; літературна, інформаційна компетентність; українська література; компетентнісний підхід; старша школа.

Постановка проблеми. Нова школа потребує нового учителя, який зможе стати агентом змін у використанні сучасних інтерактивних цифрових технологій навчання. Новий базовий закон про «Про освіту» вперше запроваджує на законодавчому рівні розмаїття форм здобуття освіти. Законопроект передбачає «дистанційну, мережеву, змішану форми здобуття освіти, екстернатну і сімейну(домашню) індивідуальну з належним визнанням» [3].

Водночас у Новій школі «зростає частка проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Відповідно буде урізноманітнено варіанти організації навчального простору в класі. Крім класичних варіантів, буде використано новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформувати для групової роботи» [3]. Планування і дизайн освітнього простору школи буде спрямовано на розвиток дитини і мотивації її до навчання. Освітній простір Нової української школи не обмежується питаннями ергономіки. Організація нового освітнього середовища потребує широкого використання нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання, оновлення інформаційної бази, Інтернет-ресурсів для вивчення предметів інтегрованого навчання [3, с. 12]. У вік цифрової ери ІV технічної революції, глобалізації і технологічних перетворень, що стосується усі сфер життя, освіта потребує сучасних інноваційних і якісних значних змін, пов'язаних із необхідністю підготовки професійних кваліфікованих учителів, здатних мобільно адаптуватися до технологічних інновацій, бути готовими до навчання і самонавчання, упровадження сучасних нових засобів візуалізації навчання та комунікацій. Наразі неможливо уявити сучасний урок без комп'ютерних та мультимедійних технологій, SMART-дошки, Інтернету, інтерактивного порталу (Smart Kinds), а вчителя, без інноваційного мислення та прагнення до вдосконалення освітніх технологій за допомогою цифрових технологій, нових мультимедійних програмних засобів навчання.

Аналіз останніх досліджень. Урок із використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІТ), мультимедійних програмних засобів і сучасних візуальних відеопрезентацій стає більш цікавим для учня, а тому ефективнішим у засвоєнні предметних (читацьких, літературних) та інформаційно-комунікаційних компетентностей. Водночас поліпшується візуальний рівень сприйняття учнями унаочнення навчального матеріалу під час вивчення

монографічних і оглядових тем із української літератури. Відомо, що за допомогою органів слуху сприймається лише 15 % інформації, за допомогою органів зору – 25 %, а в комплексному сприйнятті за допомогою органів зору та слуху кількість отриманої інформації збільшується до 65 %. Робота над створенням відеопрезентацій, навчання на основі проекту, мультимедійні технології, безперечно, створюють набагато вищий рівень наочності, ніж традиційні (плакати, таблиці, діаграми тощо) [1].

Про усвідомлення важливості соціального замовлення свідчить поява численних методичних праць у застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях літератури (О. Авраменко, Г. Бійчук, Л. Богдан, О. Драч, Т. Матюшкіна, О. Скобельська, Т. Сорока, А. Фасоля, В. Уліщенко та ін.), у яких обґрунтовується їх доцільність у процесі вивчення української літератури та наводяться моделі розробки уроків із використанням ІКТ та мультимедійних програмно-педагогічних засобів навчання в основній і старшій школі [1]. Науковці-методисти і вчителі-практики доводять, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій, навчання на основі проекту в сукупності з новими мультимедійними програмними засобами навчання, сприяють ефективному засвоєнню учнями навчального матеріалу. Завдяки інформаційно-комунікаційним і новим мультимедійним технологіям розвивається логічний стиль мислення школярів, активізується процес оволодіння основними мислительними операціями, які формують у старшокласників аналітичні уміння, послідовно і чітко висловлювати власні думки, організувати свою діяльність у новій навчальній ситуації.

Використання інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій у процесі вивчення української літератури залишається мало дослідженим. Однак впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, навчання на основі проекту, мультимедійних програмно-педагогічних засобів у практику роботи учителя-словесника передбачає відхід від «традиційного» навчання та класно-урочної системи з переважно пояснювально-ілюстративною методикою до збільшення обсягу навчальних завдань пошуково-дослідницького характеру, сучасних візуальних мультимедійних технологій.

Формулювання цілей статті. Мета статті – окреслити коло педагогічних умов, які забезпечують ефективність і дидактичну доцільність застосування інформаційно-комунікаційних технологій та мультимедійних програмно-педагогічних засобів навчання у процесі вивчення української літератури в старшій школі.

Виклад основного матеріалу. Використання інформаційно-комунікаційних технологій і мультимедійних програмно-педагогічних засобів у процесі вивчення української літератури в старшій школі є ефективним засобом формування ключових і предметних компетентностей (читацьких, інформаційних, комунікативних та ін.), особистісного розвитку старшокласників. Поняття «інформаційно-комунікаційна компетентність» трактуємо як здатність особистості свідомо і критично орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати можливості комп'ютера, мультимедійно програмного засобу й Інтернету для

доступу, накопичення, вироблення, представлення та обміну інформацією, спілкування та участі у соціальних спільнотах мережі. Інформаційно-комунікаційні й мультимедійні технології відіграють позитивну роль у забезпеченні мотивації навчальної діяльності на уроках української літератури, допомагають учителю чіткіше структурувати навчальний матеріал, підвищувати ефективність уроку в інтерактивному режимі, урізноманітнити форми і методи його подачі й перевірки засвоєння, постійному зацікавленню учнів навчальним предметом, мобільності, активізації пізнавальної діяльності старшокласників у організації проведення дослідно-пошукової роботи над виконанням учнівського навчального проекту.

Доведено, що старшокласників приваблює новизна проведення мультимедійних уроків, у них з'являється зацікавленість до вивчення навчального матеріалу з української літератури, готовність і бажання виконувати додаткові завдання, навчальні проекти, створювати власні відеопрезентації про життєвий і творчий шлях письменника і його добу, культурне та літературне оточення.

Мультимедійні технології дають змогу використовувати надзвичайно багатий ілюстративний та додатковий матеріал, залучати учнів до пошуково-дослідницької, експериментальної діяльності, формувати навички самостійної роботи, самонавчання, а також полегшують процес оволодіння загальнонавчальними вміннями – основою становлення суб'єктності учня-читача.

За допомогою мультимедійного програмного засобу учень одержує змогу зосередитися на художньому матеріалі твору через поглиблений розгляд усіх його характеристик, включаючи графіку, звук, відео-, створення власного освітнього продукту (навчально-дослідницького проекту, відеофільму чи фотопрезентації). Ще одна перевага такого типу навчання – візуалізація художніх картин, образів тощо. Навчальні презентації сприяють формуванню абстрактного мислення, виробленню умінь розв'язувати практичні проблеми й розвивати вміння переходити від запам'ятовування й репродукування фактів до застосування нових знань, формують предметні та загальнонавчальні вміння. Таким чином, старшокласники вчаться самостійно досліджувати взаємозв'язки між ідеями, перевіряти гіпотези і конструювати нові знання.

Проведене дослідження й апробація мультимедійних засобів з української літератури засвідчує інтерес до цієї проблеми, активну мотивацію вчителів-словесників та учнів до вивчення літератури шляхом упровадження мультимедійних програмно-педагогічних засобів та інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Для самостійного вивчення навчального матеріалу учень вибирає потрібний урок із розділу мультимедійного посібника «Конструктор уроку» та розпочинає його перегляд і вивчення. Для проведення мультимедійного уроку учителю необхідні такі технічні засоби: персональні комп'ютери (ноутбуки, оснащені програмним забезпеченням або об'єднанні в локальну мережу (комп'ютерний клас); мультимедійний проектор; інтерактивна чи Smart-дошка тощо. Робота учнів у класі може бути організована індивідуально чи у малих групах. Розкриття можливостей мультимедійного програмного засобу досягається і під час перевірки тестового контролю знань учнів за вивченою темою чи розділом підручника. Старшокласники не лише засвоюють певні знання й вміння, а також

набувають практичний досвід роботи з мультимедійними технологіями, що допомагають учням у формуванні інформаційних (читацьких, літературних) компетентностей і цифрової грамотності.

Мультимедія – це сукупність комп'ютерних технологій, де однозначно використовується декілька інформаційних середовищ: графіка, текст, відео, фотографія, анімація, звукові ефекти, звуковий супровід. Технологія мультимедійного навчання базується на спеціальних програмних засобах навчання з підключення до Інтернету. Учителі та викладачі навчальних предметів можуть ефективно використовувати комп'ютерну мережу для організації навчального процесу і проведення тестового контролю знань учнів. Окрім того, такий тип навчання допомагає учням здійснювати самоконтроль власної успішності, набувати вміння самоосвіти. Це може бути дослідницька робота над створенням відеопрезентацій чи літературного відеосценарію (коміксу) з власними ілюстраціями, самостійна, групова чи індивідуальна робота учнів, навчання на основі проекту.

Мультимедійний супровід програмного засобу з вивчення української літератури містить: файлові тексти, ілюстрації, фотоматеріали до біографії письменника, відеоматеріали до вивчення творів українських письменників, анімаційні фрагменти, завдання для тестового контролю знань учнів, інтерактивні ресурси тощо.

Електронний конструктор створює для учнів можливість інтерактивного навчання й економії часу учителя на занятті української літератури. Мультимедійний програмний засіб має швидку навігацію, інформаційно-довідкову систему для самостійного пошуку учнем необхідної інформації та систему діалогового режиму.

Зміст мультимедійного програмного засобу узгоджується з паперовими підручниками відповідно до чинної програми та навчально-методичних посібників, хрестоматійних матеріалів з вивчення української літератури в старшій школі. Під час вивчення нового матеріалу та якісного контролю навчальних досягнень учнів мультимедійний засіб рекомендується використовувати у комп'ютерному класі загальноосвітнього навчального закладу. Це може бути персональний комп'ютер із проектором для демонстрації відеофайлів на стінний екран або інтерактивну дошку. Електронний тестовий контроль знань учнів можна використовувати для опитування вивчення навчального матеріалу. Простий інтерфейс мультимедійного посібника зручний як для вчителя, так і для учня у його самостійному застосуванні. Мультимедійний програмний засіб з української літератури в 10–11 класі є складовою системи засобів навчання і не виключає застосування інших технологій і засобів навчання, доповнюючи і надаючи їм нових можливостей використання. У модулі мультимедійного програмного засобу реалізовані: *основні режими* (конструктор уроків; підручник); *додаткові режими* (статистика, імпорт, додавання текстового пояснення, запис звукового фрагменту). Програмне електронне забезпечення працює на платформі: *MS Windows 98; MS Windows ME; MS Windows NT4.0; MS Windows 2000, 2007; MS Windows XP.*

Учитель-словесник, плануючи проведення уроків із використанням мультимедійного програмного засобу навчання, має враховувати зміст кожної

теми, мету уроку, стан забезпечення закладу освіти мультимедійними дошками і засобами навчання, вікові й індивідуальні особливості учнів, а також їх емоційну та психологічну готовність до роботи з ІКТ.

Структура уроку, залежно від мети уроку, може охоплювати:

- 1) актуалізацію опорних знань;
- 2) повідомлення цілей, теми, мети уроку;
- 3) вивчення нового начального матеріалу;
- 4) узагальнення та систематизацію знань;
- 5) оцінювання знань учнів, результатів їхньої діяльності;
- 6) рефлексію; повідомлення домашнього завдання;
- 7) висновки та роздуми про наступну діяльність тощо.

Засвоєння нових знань відбувається за допомогою демонстрації наочного навчального матеріалу. Під час паузи на моніторі комп'ютера, передбаченої розробником, учитель може коментувати розглянутий навчальний матеріал, провести бесіду з учнями, робити узагальнення чи висновки щодо вивченого нового матеріалу.

Наведемо методику проведення мультимедійної лекції із застосуванням мультимедійного програмного засобу навчання з української літератури в 10 класі. Мультимедійний засіб містить такі файлові елементи: *біографія*; *творчість*; *літературно-критичний додаток*; *оглядові теми*; *фрагменти художніх текстів*; *українська література у світовому культурологічному контексті*; *міжпредметні зв'язки*; *відеолекції*; *тести й конструктор тестових завдань*; *адреси сайтів* (рис. 1).

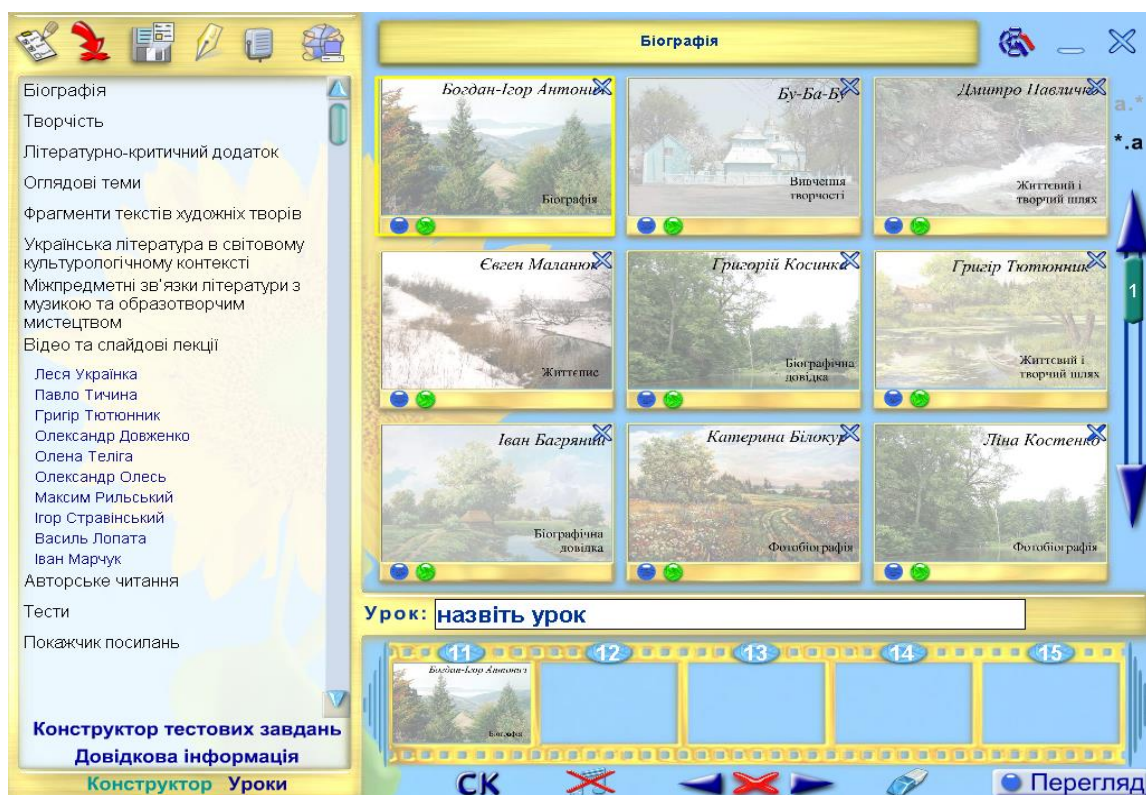

Рис. 1. Інтерфейс мультимедійного програмного засобу з української літератури у 10–11 класі

На мультимедійну дошку проектуємо тему, мету і тип уроку, наприклад тема «Вивчення життєвого і творчого шляху Лесі Українки». Для ознайомлення з біографією і творчістю письменниці учитель може провести мультимедійну лекцію з елементами евристичної бесіди. Орієнтовні запитання до неї передбачали виявлення рівня розуміння ними основних ознак культурно-мистецького напрямку модернізму та неоромантизму, а також умінь аналізувати поетичні і драматичні твори цього жанру.

Для перегляду та формулювання цілей відкриваємо меню «*Концепт теми*», де є цілі уроку. Після їх ознайомлення з учнями дописуємо особливо

значущі для них і переходимо до файлу «*Літературні портрети*», переглядаємо матеріал про життєвий і творчий шлях Лесі Українки, де вона народилася, її портрет, характер, вдачу, захоплення, яку освіту отримала, щоб учні могли побачити і відчути її як особистість, людину, письменницю. За допомогою електронного конструктора демонструємо на мультимедійній дошці загальну характеристику творчості Лесі Українки «Знайомство здалека і зблизька», цікаві фотографії з її життєпису, де

проживала поетеса, родинне оточення, рідний волинський край, краєвиди Криму та Ялти, Буковини. Після того переходимо до файлу «*Літературно-критичні додатки*» і пропонуємо учням прочитати літературно-критичні статті про поетесу О. Забужко та М. Томенка «Листи Лесі Українки», висловлення видатних людей про неї. У файлі «*Хрестоматія*» вибираємо фрагменти художніх творів для ознайомлення на уроці чи вдома. Переглядаючи «*Відеофільми*», знаходимо навчальний фільм про Лесю Українку «Наша Леся».

Учитель, використовуючи відеозапис упродовж 10–12 хв, може зупинити перегляд відеофільму на моніторі комп'ютера, прокоментувати образ, дати учням завдання описати зовнішній портрет письменниці чи місцевість, де вона народилася і провела своє дитинство.

Основними методами, прийомами і формами роботи може бути слово вчителя, робота в групах, бесіда, «гранування», укладання діаграм, усна зв'язна розповідь учнів, виразне читання поезій, робота над створенням презентації, захист учнівських творчих проєктів і відеопрезентацій. Після завершення вивченої теми, учитель, за допомогою комп'ютера, може перевірити знання учнів, як вони засвоїли навчальний матеріал за файлом «*Тестовий контроль знань*». Якщо відповідь правильна – на моніторі з'явиться напис «Правильно», допустив учень/учениця помилку в тестовому завданні – монітор комп'ютера зафіксує напис «Неправильно!». Комп'ютер допомагає учителю якісно оцінювати знання старшокласників, виявляти «прогалини» у засвоєнні навчального матеріалу. Після вивчення кожної теми пропонуються тестові

завдання для тематичного оцінювання, які можна доповнити, використовуючи конструктор тестових завдань (рис. 2).

Рис. 2

Робота учнів над тестовими завданнями на комп'ютері не дає змоги списувати, підказувати, оскільки тестова програма передбачає: різноманітні комбінації того самого завдання, відразу ж показує їх результат. Для учнів мультимедійний програмний засіб цінний тим, що дає можливість візуального й інтерактивного режиму перегляду творчості письменника в контексті української та світової літератури, культурно-мистецького контексту, залучати до використання інформаційно-комунікаційних умінь; умінь роботи з електронним файлами, інформацією, текстом під час аналізу поезій, драматичних творів Лесі України, формувати ключові та предметні (літературні, читацькі) компетентності.

Висновки та перспективи дослідження. Аналіз результатів проведення педагогічного дослідження й апробації дидактичної доцільності застосування мультимедійного програмного засобу дає підстави для висновку, що використання мультимедійного програмно-педагогічного засобу з вивчення української літератури у 10 класі як одного із засобів формування літературних, читацьких та інформаційних компетентностей на уроках української літератури в старшій школі буде ефективним за умови: психологічної та фахової готовності словесника до упровадження, забезпечення суб'єктності учителя і

учня-читача; системності роботи; збереження перспективності й наступності між основною та старшою школою, формування в учнів стійкої мотивації до роботи з мультимедійними та інформаційно-комунікаційними технологіями в активному й інтерактивному режимі; оволодіння учнями алгоритмом діяльності, загальнонавчальними уміннями. На розв'язання окреслених проблем спрямовано методику використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення української літератури в старшій школі, що базується на використанні вимог нормативних освітніх документів до оновлення змісту та методичних засад літературної освіти, принципів особистісно й компетентісно зорієнтованого навчання, діяльнісного, системного і технологічних підходів.

Використані джерела

1. Бійчук Г. Л. Українська література. 10–11 клас. Мультимедійний посібник ТМ «Розумники» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rozumniki.com.ua>
2. Бійчук Г. Л. Дидактичні можливості використання мультимедійного підручника «Українська література. 5 клас» в основній школі / Г. Л. Бійчук // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. – О. М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2014. – Вип. 14. – 866 с.
3. Концепція Нової української школи. Концептуальні засади реформування середньої школи. – МОН України. – 34 с.
4. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти / О. Я. Савченко // Рідна школа. – 2006. – № 8–9. – С. 4–8.
5. Савченко О. Я. Теоретичні підходи до вивчення якості шкільної освіти / О. Я. Савченко // Шлях освіти. – 2006. – № 4. – С. 2–6.

References

1. Biichuk H. L. Ukrainska literatura. 10–11 klas. Multymediinyi posibnyk ТМ «Rozumnyku» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.rozumniki.com.ua>
2. Biichuk H. L. Dydaktychni mozhlyvosti vykorystannia multymediinoho pidruchnyka «Ukrainska literatura. 5 klas» v osnovnii shkoli / H. L. Biichuk // Problemy suchasnoho pidruchnyka : zb. nauk. prats / [red. kol. ; holov red. – O. M. Topuzov]. – K. : Pedahohichna dumka, 2014. – Vyp. 14. – 866 s.
3. Kontseptsiia Novoi ukrainskoi shkoly. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly. – MON Ukrainy. – 34 s.
4. Savchenko O. Ya. Kliuchovi kompetentnosti – innovatsiinyi rezultat shkilnoi osvity / O. Ya. Savchenko // Ridna shkola. – 2006. – N 8–9. – S. 4–8.
5. Savchenko O. Ya. Teoretychni pidkhody do vyvchennia yakosti shkilnoi osvity / O. Ya. Savchenko // Shliakh osvity. – 2006. – N 4. – S. 2–6.

Бійчук Г. Л.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ УКРАИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В СТАРШЕЙ ШКОЛЕ НА ОСНОВЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА

В статье рассматривается процесс организации новой образовательной платформы и предложений педагогических идей концепции «Новой украинской школы» в процессе использования информационно-коммуникационных и новых мультимедийных технологий обучения в учебном заведении. Исследовано дидактические возможности использования мультимедийных программно-педагогических сценариев уроков с украинской литературы в

10 класі на основі компетентного підходу. Експериментально обґрунтовано методику використання електронного конструктора уроків і його програмно-педагогічне забезпечення засобами мультимедіа в ефективності навчання. Систему методів, форм і видів учбової діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних і мультимедійних технологій навчання в процесі вивчення української літератури на основі компетентного підходу.

Ключеві слова: інформаційно-комунікаційні технології; мультимедійні технології; програмно-педагогічне забезпечення; електронний конструктор уроків; інформаційна, літературна компетентність; українська література; компетентний підхід; старша школа.

Вітчук Н.

THE USE OF INFORMATION-COMMUNICATION AND MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF STUDYING UKRAINIAN LITERATURE IN HIGH SCHOOL ON THE BASIS OF A COMPETENCY BASED APPROACH

The article is devoted to the process of organizing the new educational environment in accordance with regulatory requirements of "New Ukrainian School" in the process of using information and communication technologies and modern multimedia teaching technologies. It is proved the didactic expediency of using multimedia software and pedagogical means on Ukrainian literature in high school by means of multimedia scripts of lessons in the 10th form on the basis of a competency based approach. The author offered the methodology of introducing the electronic designer of the lessons with its programmed multimedia support, the system of methods, ways and types of educational activity using the information-communication and multimedia technologies of teaching in the process of studying the Ukrainian literature on the basis of the competency based approach.

Keywords: information and communication technologies; multimedia technologies; software and pedagogical tool; electronic designer; literary competence, informational competence; Ukrainian literature; competency based approach; senior secondary school.

УДК 37.013.3

РЕАЛІЗАЦІЯ НАСКРІЗНИХ ЛІНІЙ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПІДРУЧНИКАХ З МАТЕМАТИКИ

М. І. Бурда,

*доктор педагогічних наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України,*

Реалізація наскрізних ліній ключових компетентностей потребує переорієнтації методичної системи навчання математики, яка передбачає посилення прикладної спрямованості змісту підручників. Автором пропонуються дидактичні та методичні вимоги до відбору навчальних текстів, системи задач і методичного апарату підручників з математики. Обґрунтовано, що дотримання наведених вимог та шляхів їх реалізації забезпечує прикладну спрямованість змісту підручників і покращує, тим самим, набуття учнями ключових компетентностей.

Ключові слова: підручник; математика; вимоги; ключові компетентності.

Постановка проблеми. Перехід від знаннєво орієнтованої освітньої парадигми до компетентної набуває особливого значення у зв'язку з